

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI  
OLIIY VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI  
TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

Qo‘lyozma huquqida  
UDK: 339.138:330.3(575.173)

**TURSUNOV KOBUL BEKNAZAROVICH**

**INVESTITSIYAVIY SALOHIYATNI OSHIRISHDA MARKETING  
STRATEGIYALARINI QO‘LLASH**

**(Navoiy viloyati misolida)**

**08.00.11 -“Marketing” ixtisosligi**

**Iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)  
ilmiy darajasini olish uchun yozilgan  
DISSERTATSIYA**

**Ilmiy rahbar:** iqtisodiyot fanlari doktori,  
professor Eshov Mansur

**Toshkent – 2023-yil**

## MUNDARIJA

<b>Kirish.....</b>	<b>3</b>
<b>I BOB. INVESTITSYAVIY SALOHIYATNI OSHIRISHDA MARKETING STRATEGIYALARINI QO‘LLASHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI .....</b>	<b>13</b>
1.1. Hududning investitsiyaviy salohiyatini oshirishda marketing strategiyalaridan foydalanish nazariyasi .....	13
1.2. Hududning investitsiyaviy salohiyatini oshirishda marketing strategiyasidan foydalanishning zamonaviy usullari .....	26
1.3. Investitsiyaviy salohiyatni oshirishda hudud imijini yaratish xususiyatlari .....	36
Birinchi bob bo‘yicha xulosa .....	49
<b>II BOB. NAVOIY VILOYATINING INVESTITSYAVIY SALOHIYATINI OSHIRISHDA MARKETING STRATEGIYASIDAN FOYDALANISHNING HOLATI .....</b>	<b>51</b>
2.1. Navoiy viloyatini ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish va investitsiyaviy salohiyati .....	51
2.2. Navoiy viloyatining marketing strategiyasi asosida investitsiyaviy salohiyatini oshirish imkoniyatlarining ekonometrik tahlili .....	64
2.3. “Navoiy” erkin iqtisodiy zonasida marketing strategiyalaridan foydalanish holati.....	77
Ikkinchi bob bo‘yicha xulosa .....	90
<b>III BOB. NAVOIY VILOYATINING INVESTITSYAVIY SALOHIYATINI OSHIRISHDA MARKETING STRATEGIYASIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH .....</b>	<b>92</b>
3.1. Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda “Navoiy” erkin iqtisodiy zonasi (EIZ) imkoniyatlaridan foydalanish .....	92
3.2. Navoiy viloyatining investitsiyaviy salohiyatini oshirishning integratsiyalashgan marketing kommunikatsiya strategiyasi .....	100
3.3. Navoiy viloyatining ijobiy investitsion imijini yaratishning brend strategiyasi .....	107
Uchinchi bob bo‘yicha xulosalar .....	120
<b>XULOSA .....</b>	<b>123</b>
<b>FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI .....</b>	<b>126</b>

## **KIRISH (falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi annotatsiyasi).**

**Dissertatsiya mavzusining dolzarbligi va zarurati.** Jahonda ijtimoiy inqirozli davrdan keyingi va nostandart iqtisodiy tendensiya sharoitida raqobatbardoshlikni oshirishga bo‘lgan talabning yanada ortib borishi hudud (mintaqa)larda investitsion imkoniyatlardan oqilona foydalanish, ichki va foydalanilmayotgan salohiyat (imkoniyatlar)ni ishlab chiqarishga safarbar etishda ishlab chiqaruvchi va iste’molchi talabini uyg‘un amalga oshiruvchi hududiy marketing strategiyasi va vositalariga alohida e’tibor qaratilmoqda. «Investitsiyalarning global oqimlari 2021-yilda 1,58 trillion AQSH dollarni tashkil etib, 2020-yilga nisbatan 64 foiz o‘shish tendensiyasiga ega bo‘lgan. Rivojlanayotgan va dengizga chiqish imkoni bo‘lmagan davlatlarda to‘g‘ridan-to‘g‘ri investitsiyalar oqimi 2021-yilda atigi 2,5 foizini tashkil etdi»<sup>1</sup>. Bugungi kunda jahonda raqobatning shiddat bilan rivojlanishi va innovatsion mahsulot (xizmat)larga bo‘lgan talabning jadal ortib borishi sharoitida har bir hududning investitsion faoliyatini takomillashtirish va raqobatbardoshligini oshirish dolzarb muammolardan biri bo‘lib qolmoqda.

Jahonda investitsiyaviy salohiyatni oshirish bo‘yicha marketing strategiyalarini samarali qo‘llashda hududiy ustunlikka ko‘ra ishlab chiqarishni maqsadli tashkil qilish, raqobatbardosh marketing siyosatini ishlab chiqishning nazariy-uslubiy asoslarini takomillashtirish, hududlar imijini shakllantirish (rivojlantirish) kabi yo‘nalishdagi ilmiy-tadqiqotlarga ustuvor darajada qaralmoqda. Bu borada mintaqaviy xususiyatlardan kelib chiqqan holda brend ishlab chiqarish marketing strategiyasi va vositalarini takomillashtirish, hududlar faoliyati samaradorligini baholash uslubiyotini “jahon – milliy — hudud” rivojlanishi zanjiriga ko‘ra yangi uslubiy yondashuvlarni asoslash, to‘g‘ridan-to‘g‘ri jalb qilinadigan investorlarni rag‘batlantirish kabi mavzularga bag‘ishlangan ilmiy-tadqiqotlarga alohida ahamiyat berilmoqda.

---

<sup>1</sup> World Investment Report 2022 Investing in Sustainable Recovery. © 2022, United Nations. UNCTAD/WIR/2022

Yangi O‘zbekistonni barpo etish jarayonida hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish darajasini sifat jihatdan yangi pog‘onaga olib chiqish, ishlab chiqarishni zamonaviy menejment talablari asosida tashkil qilish, hududlarning xususiyatlarini e‘tiborga olgan holda investitsiya salohiyatini oshirish va eksportga mo‘ljallangan raqobatbardosh mahsulot (xizmat)larni ishlab chiqarish hajmini oshirib borish kabilarga alohida e‘tibor qaratilmoqda. “Navoiy viloyati hududlarida sanoat, qishloq xo‘jaligi va xizmatlar sohasining kelgusi besh yildagi istiqbollarini hamda har bir tuman va shaharning “o‘sish nuqtalari”ni belgilash, ijtimoiy sohani rivojlantirish orqali aholi salomatligi hamda turmush darajasini yanada yaxshilash”<sup>2</sup> kabi vazifalar belgilangan. Bu borada erkin iqtisodiy zona samaradorligini baholash yondashuvi rejalashtirilgan tadbir ijrosiga ko‘ra baholash tizimini takomillashtirish, muayyan hudud brend marketing arxitekturasini shakllantirgan holda amal qilishining tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini asoslash, marketing arxitekturasiga ko‘ra hududga jalb qilinadigan investitsiyalar hajmining prognoz parametrlarini aniqlash, raqamli texnologiyalarga ko‘ra hududiy investitsion jarayonlarni boshqarish samaradorligini oshirish kabi yo‘nalishdagi ilmiy izlanishlarga alohida e‘tibor qaratish maqsadga muvofiq.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-yanvardagi PF-5643-son “Investitsiya va tashqi savdo sohasida boshqaruv tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”, 2019-yil 15-maydagi PF-5719-son “Navoiy viloyatini innovatsion, yuqori texnologiyalarga asoslangan, eksportga yo‘naltirilgan va import o‘rnini bosadigan ishlab chiqarishlar uchun erkin iqtisodiy zona sifatida belgilash chora-tadbirlari to‘g‘risida”, 2018-yil 18-avgustdagi PF-6042-son “Respublikada eksport va investitsiya salohiyatini yanada rivojlantirishga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi farmonlari, 2019-yil 28-yanvardagi PQ-4135-son “O‘zbekiston Respublikasi Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi faoliyatini tashkil etish to‘g‘risida”gi qarori hamda Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 21-sentyabrdagi 592-son “Yirik investitsiya loyihasini amalga oshirish uchun eng

---

2 O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 27-apreldagi 217-son “2022-2026-yillarda Navoiy viloyati hududlarini kompleks ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish va aholi turmush darajasini yanada yaxshilashga doir qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi qarori